

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2007-2008

11 februari 2008

GEDACHTEWISSELING

**over het eindrapport van de Expertgroep voor de Doorlichting van het Vlaams
Innovatie-Instrumentarium (Rapport-Soete)**

VERSLAG

**namens de Verenigde Commissies voor Economie, Werk en Sociale Economie
en voor Onderwijs, Vorming, Wetenschap en Innovatie
uitgebracht door de heer Koen Van den Heuvel**

Samenstelling van de Commissie voor Economie, Werk en Sociale Economie:

Voorzitter: de heer Eric Van Rompuy.

Vaste leden:

mevrouw Agnes Bruyninckx, de heren Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Roland Van Goethem, John Vrancken;

mevrouw Martine Fournier, de heren Jan Laurys, Koen Van den Heuvel, Eric Van Rompuy;

de heer Louis Bril, mevrouw Annick De Ridder, de heer Hans Schoofs;

mevrouw Anissa Tamsamani, de heren Joris Vandenbroucke, Bart Van Malderen.

Plaatsvervangers:

de heer Thieu Boutsen, mevrouw Katleen Martens, de heren Jan Penris, Stefaan Sintobin, mevrouw Marleen Van den Eynde;

de heer Dirk de Kort, de dames Cindy Franssen, Kathleen Helsen, de heer Frans Peeters;

de heren Patrick De Klerck, Jaak Gabriels, mevrouw Vera Van der Borgh;

de heren Chokri Mahassine, André Van Nieuwkerke, mevrouw Els Van Weert.

Toegevoegde leden:

de heer Gino De Craemer;

mevrouw Mieke Vogels.

Samenstelling van de Commissie voor Onderwijs, Vorming, Wetenschap en Innovatie:

Voorzitter: mevrouw Monica Van Kerrebroeck.

Vaste leden:

de heer Werner Marginet, de dames Katleen Martens, An Michiels, Marie-Rose Morel, de heer Leo Pieters;

de dames Cathy Berx, Kathleen Helsen, Sabine Poleyn, Monica Van Kerrebroeck;

de dames Stern Demeulenaere, Laurence Libert, de heer Hans Schoofs;

de heer Dirk De Cock, mevrouw Anissa Tamsamani, de heer Robert Voorhamme.

Plaatsvervangers:

mevrouw Marijke Dillen, de heren Pieter Huybrechts, Stefaan Sintobin, de dames Greet Van Linter, Gerda Van Steenberge;

de heren Paul Delva, Jos De Meyer, mevrouw Veerle Heeren, de heer Luc Martens;

de heer Karlos Callens, de dames Margriet Hermans, Anne Marie Hoebeke;

de heren Chokri Mahassine, Ludo Sannen, Joris Vandenbroucke.

Toegevoegde leden:

de heer Kris Van Dijck;

de heer Jef Tavernier.

INHOUD

	Blz.
1. Inleiding door minister Patricia Ceysens	4
2. Toelichting door professor Luc Soete.....	4
3. Gedachtewisseling.....	7
Bijlage: Overzicht van de aanbevelingen van de expertgroep.....	15

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Economie, Werk en Sociale Economie besprak het eindrapport van de Expertgroep voor de Doorlichting van het Vlaams Innovatie-Instrumentarium op haar vergadering van 24 januari 2008. Dit rapport wordt ook het Rapport-Soete genoemd, naar de voorzitter van de expertgroep, prof. dr. Luc Soete, directeur van UNU-Merit (United Nations University – Maastricht Economic and Social Research and Training Centre on Innovation and Technology). Dit rapport werd op 23 november 2007 ingediend bij mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel. Bij de bespreking van de beleidsbrief en de begroting 2008 van wetenschap en innovatie kwam dit rapport reeds uitvoerig ter sprake (zie *Parl. St.* VI. Parl. 2007-08, nr. 15/6-L). Er werd bij die bespreking toegezegd dat het rapport aan de commissie voor bespreking zou worden voorgelegd. De bespreking gebeurde in aanwezigheid van minister Ceysens en professor Soete.

In bijlage bij dit verslag geven we ook een overzicht van de aanbevelingen die de expertgroep heeft geformuleerd.

1. Inleiding door minister Patricia Ceysens

Minister *Patricia Ceysens* wil het rapport in een ruimere context plaatsen. Zij legt uit dat de auteurs kozen voor het analysekader van het World Economic Forum en het model van de trappen van economische ontwikkeling van Porter. Een en ander werd voor de beleidsbrief vertaald naar de Vlaamse beleidscontext door professor Sleuwaegen (zie *Parl. St.* VI. Parl. 2007-2008, nr. 1428/1, p. 7-9). De vertaling werd ook overgenomen door de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven in zijn jaarlijkse verslag over de marges van de loonkostenontwikkeling. Deze voorbeelden tonen aan dat het gebruikte referentiekader algemeen wordt gerespecteerd.

Het genoemde trappenmodel is een groeimodel dat de welvaartcreatie veilig stelt. Economische ontwikkeling is een dynamisch proces, wat regio's doorheen de tijd ertoe noopt om op steeds weer andere manieren competitief te blijven en groei te creëren. Voor de drie trappen en de overgangen daartussen verwijst de minister naar de bespreking van de beleidsbrief.

Het innovatiegedreven groeimodel dat in Vlaanderen wordt gehanteerd, vraagt duidelijk een verschuiving

van prijs- naar kwaliteitgedreven concurrentie. De regio moet daarom inzetten op drie creatieve processen: ondernemerschap, innovatie en internationalisatie. De huidige score van de Vlaamse economie op die punten is veeleer matig. Verdere beleidsondersteuning is daarom nodig. De effectiviteit en de efficiëntie van het overheidsinstrumentarium met het oog op de bevordering van ondernemerschap, innovatie en internationalisatie vormen daarom een beleidsprioriteit voor 2008.

Minister Ceysens onderstreept dat zij dit niet wil bereiken door nieuwe instrumenten te creëren maar wel door de bestaande te vereenvoudigen en te integreren. De overdreven complexiteit van het bestaande instrumentarium is ook een van de analyses van het rapport. De minister attendeert erop dat aan de commissieleden een overzicht van het hele instrumentarium werd rondgedeeld, ingedeeld volgens de drie genoemde processen.

Zij wijst erop dat het rapport-Soete specifiek het innovatieproces behandelt, maar er zijn ook uitlopers naar ondernemerschap en internationalisatie, de andere twee processen. De uitdaging en de kunst bestaan er immers om deze drie te integreren tot een coherent beleidsgeheel dat welvaart creëert.

2. Toelichting door professor Luc Soete

De heer *Luc Soete* licht als voorzitter van de expertgroep het eindrapport toe. Hij herinnert eraan dat de groep werd opgericht op verzoek van de vorige minister van Economie, Ondernemen, Buitenlandse Handel en Wetenschapsbeleid in maart 2007. De activiteiten werden verricht in een kort tijdsbestek van zes maanden. Er werd gewerkt in interactie met een klankbordgroep, waarin de meest actoren uit het veld vertegenwoordigd waren, zowel het bedrijfsleven, de wetenschappelijke instellingen als de verschillende agentschappen. Met elk van deze groepen werden gesprekken gevoerd, er werd een midtermrapport aangeleverd en er werden 4000 bladzijden documenten van ontvangen.

De spreker concludeert dat het dan ook niet hoeft te verwonderen dat het rapport beperkt is tot een aantal aspecten, mede omdat de Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid (VRWB) zelf een advies voorbereidde. Dat laatste is trouwens ondertussen gepubliceerd als advies 114 en geeft een inschatting van het evenwicht tussen de verschillende financieringsvormen, naar aanleiding ook van het Vlaamse Innovatiepact

en met betrekking met name tot de zogenaamde 3 percentnorm en de vragen daarover rond het aandeel van de overheid daarin¹.

De vragen voor het onderzoek van de minister konden in drie groepen worden ingedeeld: een doorlichting van de verschillende bestaande instrumenten; de verbreding, verlenging en internationalisering van innovatie; advisering over het kmo-actieplan. De expertgroep is ingegaan op de drie vragen maar de spreker beklemtoont dat men niet in de positie was om alle agentschappen apart te evalueren. Voor dat laatste zouden immers een soort visitaties nodig geweest zijn. De aanbevelingen ten aanzien van de instrumenten, instellingen en agentschappen moet men dan ook zien als uitnodiging en aanzet tot verdere analyse. De expertgroep beweert dus niet de wijsheid in pacht te hebben, ook al kent zij het Vlaamse beleid goed.

Het Vlaamse innovatie- en technologiebeleid kent een vrij unieke en wereldwijd bewonderde historische groei. De spreker wijst bij wijze van voorbeeld op het rapport van de US National Research Council over 'Innovative Flanders'. Vanuit VS-perspectief is Vlaanderen blijkbaar een interessante topregio, die voorop loopt. Volgens prof. Soete is deze ontwikkeling de laatste 25 jaar een onderdeel geweest van de Vlaamse ontvoogding. De bevoegdheden die een dergelijke centrale plaats hebben gegeven aan technologie en innovatie, zijn onderwijs, onderzoek, valorisatie en innovatie. Hun combinatie heeft Vlaanderen in een met Finland vergelijkbare positie gebracht, waarbij het innovatiebeleid als het ware boven de politieke partijen staat en een karakteristiek is geworden van het land zelf. In Finland heeft dat te maken met het loskomen van de Sovjetband, hier met de defederalisering.

De expertgroep ontdekte wel vier specifieke Vlaamse accenten: het belang van strategisch basisonderzoek, de relatief beperkte invloed van grote en dominante bedrijven als Philips in Nederland of Nokia in Finland, het belang van hightech starters, en de interesse binnen de wetenschappelijke gemeenschap voor valorisatie. Wat dat laatste betreft, is Nederland bijvoorbeeld duidelijk veel meer gericht op wetenschappelijke excellence en minder op interactie met

het bedrijfsleven met het oog op wetenschappelijke valorisatie. De spreker wijst er wel op dat de gebrekige financiering van het onderzoek daar wellicht een rol in speelt. De financiering van kennisinstellingen door het bedrijfsleven is het hoogst in Vlaanderen en Duitsland.

Dit alles brengt wel met zich mee dat men haast historicus moet zijn om nog te achterhalen hoe en waarom een bepaald instrument is ontstaan. Innovatiebeleid is een typisch voorbeeld van een historisch gegroeid institutioneel kader. Daardoor is het moeilijk de contouren van de bevoegdheidsverdeling te zien. In het ene geval werd gekozen voor een PPS-structuur, in het andere voor een vennootschap of vzw, in het ene geval binnen een departement, in het andere erbuiten. Sommige instrumenten bestrijken een heel breed gebied, andere hebben een heel specifiek doel. Het is daardoor vaak moeilijk voor externe beoordelaars om te weten te komen wat allemaal voorhanden is. De gesprekken met de klankbordgroep leerden zelfs dat niemand een totaalbeeld had. Dat betekent dan meteen ook dat in subsidie geïnteresseerde bedrijven een expert in huis moeten halen, wat voor de kleinere bedrijven, met weinig tijd en geld, moeilijk is.

Het huidige innovatiebeleid speelt zich af op drie niveaus: regionaal, nationaal en Europees. Bijkomende regionale bevoegdheden, bijvoorbeeld op fiscaal gebied, kunnen het Vlaamse innovatiebeleid ongetwijfeld versterken doordat ze complementariteit mogelijk maken. Dat is een interessante ontwikkeling. De heer Soete nam deel aan een debat met Franstalige economen in Louvain-la-Neuve en leerde daar dat ook zij de bevoegdheden willen die de integratie van fiscaliteit en subsidiëring mogelijk maken. Hij verwacht dan ook dat binnen het Octopusoverleg precies op dit punt vrij snel een akkoord zal bereikt worden.

Omgekeerd kan ook de verbetering van de verhouding van het Vlaamse beleid met het Europese, waarbinnen naast de traditionele kaderprogramma's ondertussen ook de Europese onderzoeksruimte bestaat, tot optimalisering leiden. De heer Soete geeft internationale 'peer assessment' als voorbeeld. De centrale uitdaging, besluit hij, is de inpassing van het historisch uitgebouwde kennisbeleid, dat typisch een geografisch gesloten karakter heeft, in de internationale ontwikkeling met haar open karakter.

De aanbevelingen van de expertgroep werden alle unaniem goedgekeurd. De spreker sluit zich aan bij de wens van minister Ceysens om op dit ogen-

¹ Zie hierover ook het verslag van de gedachtewisseling over de adviezen van de VRWB inzake het wetenschaps- en innovatiebeleid van de Vlaamse Regering in *Parl. St.* VI. Parl. 2007-08, nr. 1459/1.

blik geen nieuwe, bijkomende instrumenten te creëren. Gezien het huidige gebrek aan en de vraag om coherentie zou dat niet wijs zijn, ook al zijn er steeds nieuwe uitdagingen. De expertgroep adviseert die in te passen binnen de mogelijkheden van het bestaande instrumentarium. De aandacht moet gaan naar optimalisering, niet naar uitbreiding.

De eerste van de drie reeksen aanbevelingen gaat over coherentie. De heer Soete vestigt de aandacht op een aantal aanbevelingen van meer bestuurlijke aard, zoals die over de verantwoordelijkheden van bestuursleden in vzw's. Ook over de precieze missie van de agentschappen bestaat vaak nog onduidelijkheid. Alle instellingen en agentschappen die betrokken zijn bij het beleid, moeten meer inhoudelijk geëvalueerd worden.

De spreker presenteert een overzicht van de actoren in het Vlaamse veld en herinnert in dit verband nogmaals aan de afspraak met de VRWB dat die laatste, en niet de expertgroep, zich zou bezighouden met de doorlichting van de zuiver wetenschappelijke instellingen. Bij elke actor is het oprichtingsjaar en de omzet vermeld. De – enorme – verschillen gaan van 256 miljoen euro voor het IWT tot 2,3 miljoen euro voor Flanders District of Creativity (FDC). Hij gaat niet in op de specifieke aanbevelingen voor de individuele instrumenten.

De tweede reeks aanbevelingen betreft het evenzeer complexe verhaal van de verruiming van het innovatiebeleid. Men gaat daarin weg van de zekerheid die kenmerkend is voor het technologisch-wetenschappelijke, waarin de definitie van onderzoek en ontwikkeling internationaal gestandaardiseerd is. Het Steunpunt O&O Statistiek geeft precies aan wat uitgegeven wordt door bedrijven, sectoren en Vlaanderen. Daarbuiten is innovatie moeilijker af te bakenen, want een onderdeel van ondernemerschap en dynamiek. De economische argumenten voor steun werken hier minder goed. Ook bij verlenging, met andere woorden de spreiding van kennis, komt men veel dichter bij marktverstoring en generieke maatregelen inzake fiscaliteit.

Ook internationalisering vormt een onderdeel van de verruiming. Daarbij viel het de expertgroep op dat een aantal maatregelen van een vrij gesloten visie uitgaan. De spreker geeft het voorbeeld van subsidies die toegekend worden onder voorwaarde dat de voordelen van de innovatie (enkel) Vlaanderen ten

goede komen. Men kan begrijpen hoe die restricties gegroeid zijn, maar voor internationale(re) bedrijven liggen ze moeilijk. Bovendien is internationale kennis voor Vlaanderen erg belangrijk. Veel recente economische studies tonen aan dat de bijdrage van wat in Vlaanderen uitgegeven wordt aan onderzoek, aan de Vlaamse economie relatief beperkt is in verhouding tot wat van buiten komt en bijdraagt aan Vlaamse welvaart, en omgekeerd, wat in Vlaanderen ontwikkeld wordt en bijdraagt aan het concurrentievermogen en de uitvoer van Vlaamse bedrijven.

In dat verband is ook de aantrekkingskracht van Vlaanderen op internationale onderzoekers een punt van zorg. Andere landen, zoals Nederland, namen op dat vlak al specifieke – bijvoorbeeld fiscale – maatregelen. Ook het, alweer historisch gegroeide, taalgebruik in het hoger onderwijs zorgt voor een relatieve restrictie van de internationalisering. Het is volgens de expertgroep eerder de uiting van een defensieve dan een zelfverzekerde visie.

Wat de intellectuele eigendom betreft, wijst de expertgroep op het decreet van 1991, waarmee Vlaanderen, door aan te sluiten bij de Amerikaanse regeling van de Bayh-Doyle Act, internationaal vooropliep. Het verschaft de bedrijven immers de duidelijkheid dat de universiteiten en niet de individuele onderzoekers over de rechten beschikken. Deze structuur heeft geleid tot grote voordelen voor de ontwikkelingen in met name Gent en Leuven. De expertgroep adviseert die lijn aan te houden.

Het kmo-actieplan vormt het derde voorwerp van de aanbevelingen. Aangezien zij de essentie van de Vlaamse economie vormen en ondernemen een voorwaarde is voor de valorisatie van innovatie, is het gebrek aan coherentie en transparantie juist hier zo dramatisch. Op een bepaald ogenblik werd in de expertgroep de idee naar voren geschoven om bedrijven naar analogie met de kruispuntbank een nummer toe te kennen waarmee men automatisch te weten kan komen welke steun men waar kan krijgen voor welke activiteiten. Het is natuurlijk te ver gegrepen, maar illustreert goed de behoefte.

De spreker sluit af met een persoonlijke noot. Het gaat hier om een domein dat constant in flux is, er zijn steeds nieuwe uitdagingen. Innovatiebeleid is zelf onderhevig aan innovatie. Wat Vlaanderen voor de nabije toekomst kan verwachten, is de bevoegdheid over het fiscale aspect en de – volgens de spreker fas-

cinerende – uitdaging zal er dan in bestaan om een complementaire verhouding met de subsidiemaatregelen te organiseren.

Andere nieuwe uitdagingen worden gevormd door de eco-innovatie, de impact van de huidige kredietcrisis op starters en venture-kapitaalverschaffers, en het toenemende belang van de bredere randvoorwaarden zoals de fysieke infrastructuur, de opwaardering van bedrijventerreinen en de internationale bereikbaarheid.

Ten slotte vraagt de spreker aandacht voor de coherentie van het regionale beleid met het Europese, in het bijzonder de omringende landen. Het is jammer dat de NVAO (Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie)² de enige vorm is van een gemeenschappelijk Nederlands-Vlaamse beleid op dit vlak. Waarom bestaat dit niet voor specifieke innovatiesteun? Er zijn veel gebieden waar samenwerking kan leiden tot efficiëntieverbetering en dus economisch voordeel.

3. Gedachtewisseling

Mevrouw *Monica Van Kerrebroeck* dankt de professor en zijn medewerkers voor de grondige en kritische analyse. Zij looft de leesbaarheid van het rapport. Zij zegt dat de aanbevelingen niet mogen verengd worden tot de opmerking die is gemaakt over het taalgebruik in het hoger onderwijs.

Ook mevrouw *Annick De Ridder* dankt namens haar fractie de expertgroep voor het uitgebreide studiewerk en de waardevolle analyse. De conclusie dat het instrumentarium nagenoeg volledig is, lijkt haar belangrijk. Men moet het instrumentarium optimaliseren door te werken in de diepte en de breedte, administratief te vereenvoudigen en overlappingsen weg te werken. Haar fractie deelt de zorg om de internationalisering, om de evaluatie en controle van de bestaande instrumenten, en de aandacht voor de kmo's.

Het lid wil weten of de minister al heeft nagedacht over de genoemde evaluatie. Het is goed dat die voor een aantal instrumenten al plaatsvindt, maar nog niet voor alle. Wat zijn de effecten van het bestaande Vlaamse kmo-plan op dit vlak? Bestaat er al een plan voor de strategie op lange termijn?

² De NVAO is een bij verdrag tussen Nederland en Vlaanderen opgerichte publieke instelling die in beide regio's de kwaliteit van het hoger onderwijs waarborgt, door middel van het beoordelen van opleidingen en het verlenen van een keurmerk.

De omzetting van onderzoek in innovatieve toepassingen blijft een probleem, maar niet alleen hier. Wordt al een benchmark uitgevoerd met de omringende landen over de kostprijs van die omzetting? De expertgroep suggereert om de agentschappen Ondernemen en Economie samen te laten gaan. Lijkt dit de minister opportuun? Vervolgens informeert zij naar de samenwerking van FIT met de internationaal opererende bedrijven en met het Waalse Awex. Tot slot is het Taaldecreet weliswaar niet het enige maar toch een belangrijk debat, meent het lid. Het moet ook in deze discussie worden meegenomen. Het lid vraagt nog om met het oog op administratieve vereenvoudiging in het kader van e-government tools te ontwikkelen.

De heer *Jos Stassen* heeft zelden een zo duidelijk rapport gelezen. De experts beschrijven het Vlaamse innovatielandschap als volledig, ondoorzichtig en in zichzelf gekeerd. Het eerste betekent dat Vlaanderen geen nieuwe instellingen of fondsen hoeft op te richten. Het tweede is goed voor de consultancybureaus.

De belangrijkste aanbeveling lijkt hem te zijn dat Vlaanderen een visie moet ontwikkelen. Maar wat bedoelt men daar precies mee? Dat Vlaanderen sectoren moet uitkiezen en ervoor zorgen dat het in een aantal op de eerste plaats staat? Zou die invulling ecologische innovatie kunnen zijn?

Wat is de rol van de expertgroep in de realisatie van meer transparantie? Hoe moet dat uitgevoerd worden?

Hoe en over welke tijd gaat de minister de aanbevelingen implementeren?

De expertgroep beveelt aan dat Vlaanderen zijn in zichzelf gekeerde taalhouding zou verlaten. Wat betekent dat concreet voor het beleid, in het bijzonder inzake (hoger) onderwijs?

De heer *Bart Van Malderen* dankt op zijn beurt de expertgroep en feliciteert ook de voorgangster van de minister met de moed die ze had haar beleid te laten doorlichten. De conclusies zijn glashelder. Vlaanderen heeft de instrumenten, maar maakt er een warige bedoening van. De naamgeving alleen al van een aantal initiatieven wijst niet bepaald op een streven naar transparantie, niet elke ondernemer heeft klasieke filologie gestudeerd. Kan men een en ander concreter maken door de mogelijkheden voor concentratie aan te wijzen?

De expertgroep pleit voor visualisering. Is er dan te weinig afstemming tussen de bestaande campagnes? Is naast campagnes actieve begeleiding nodig? Moet men niet meer naar een vraaggestuurde aanpak gaan?

Gaat de minister in op het pleidooi voor een doorlichting van de individuele agentschappen? Hoe beoordeelt zij de in het rapport voorgestelde methode? Voor welke agentschappen en vzw's bestaan vandaag nog geen beheersovereenkomsten?

Wat is de stand van zaken met betrekking tot het aangekondigde innovatiedecreet? Hebben de experts nagegaan of er van hun voorstellen – bijvoorbeeld de businessplannen – geen parallel liepen met wat in het beter bestuurlijk beleid zit? Het lid wil nodeloze verdubbeling vermijden.

De experts bepleiten de integratie van Hercules, maar de overheadkosten zouden slechts 8% bedragen, wat lager is dan het gemiddelde. Klopt dat?

Wat de afstemming van het agentschap Ondernemen op andere agentschappen betreft, pleit het lid ervoor om na te gaan in welke mate de aanbevelingen overeenkomen met wat de minister aankondigde in haar antwoord op een interpellatie.

Het aparte bestaan van de vzw's FDC en FTI (Flanders Technology International) wordt sterk in vraag gesteld. Hoe gaat de minister daarop in?

Heeft de heer Soete concrete voorbeelden van de in het rapport vernoemde knelpunten inzake implementatie van de Europese regelgeving in het Vlaamse beleids- en financieringskader? Bestaat op dit vlak een actieplan?

De heer *Koen Van den Heuvel* sluit zich aan bij de lovende woorden. Het degelijke en moedige rapport is een sterke aanvulling bij de eerder behoudende verslagen en adviezen van de VRWB. Sommige aanbevelingen zijn wel weinig concreet. Of ziet men dat eerder als een opdracht van de regering om ze meer concreet te maken?

Wat de administratieve vereenvoudiging betreft, verklaart het lid aan het adres van de minister dat het tijd is om te handelen. Klopt het verder dat de expertgroep met zijn pleidooi voor complementariteit tussen fiscaliteit en subsidiëring bedoelt dat dit laatste nodig blijft voor starters en nieuwe projecten?

Het lid meent dat de discussie tussen de actoren over verbreding en verlenging te maken heeft met uiteenlopende belangen en met het budgettaire aspect. De expertgroep pleit terecht voor duidelijke definities. Kan de heer Soete meer details geven over hun visie?

Wat de volledigheid van het instrumentarium betreft, wijst het lid op het ontbreken van de fiscaliteit. Wat de complexiteit betreft, blijft hij op zijn honger want het rapport geeft niet aan in welke richting men kan vereenvoudigen.

Vlaanderen koos terecht voor een horizontaal innovatiebeleid met algemene maatregelen, waarna men de markt haar werk laat doen, al zijn er af en toe verticale ingrepen zoals het organiseren van rondetafels voor strategische sectoren. Is dat nog steeds de juiste keuze? Of moet men zoals in het Waalse Marshallplan sectoren selecteren? Zijn er goede buitenlandse voorbeelden van positieve discriminatie en geslaagde differentiatie ten gunste van beloftevolle initiatieven?

De afstemming van kennisinstellingen en bedrijfsleven is een knelpunt in Vlaanderen. Het lid vernoemt de kmo's, de harmonisering van de beurzen, de volgens de bedrijven onvolkomen verweving met de universiteiten. Voor de kmo's zijn vraaggestuurde maatregelen belangrijk. Het lid suggereert de omvorming van de budgetten voor economisch advies (BEA) tot innovatievoucher zoals in Nederland. Hoe gaat dat concreet? Zijn er andere voorbeelden?

Wat de internationalisering betreft, wijst de heer Van den Heuvel erop dat de Nederlandse vouchers de bedrijven toelaten om daarmee bijvoorbeeld ook in Vlaanderen te komen. Dat is positief en dus moet ook Vlaanderen geen drempelvrees hebben om zijn instrumentarium open te stellen. Welke drempels bestaan vandaag en hoe kunnen we ze overwinnen?

De minister heeft bevestigd dat Vlaanderen de Barcelonanorm van 3 percent niet zal halen. De heer Soete heeft de aandacht getrokken op de 'knowledge investment quote' (KIQ), het samentellen van het innovatiebudget en de uitgaven voor hoger onderwijs. Het lid had graag meer uitleg. Is de KIQ een valabel instrument voor benchmarking met andere landen?

De heer *Frank Creyelman* leerde uit zijn ervaring dat er twee soorten studies zijn: studies die aantonen wat de opdrachtgever wilde en studies die aantonen wat iedereen al lang weet. De voorliggende is van het tweede type. De conclusies zijn al lang bekend,

al het is natuurlijk wel waardevol dat zij in het rapport worden onderbouwd. Maar meer dan aanzetten tot oplossingen wordt niet gegeven. Hoe moeten de overlappings worden weggewerkt? Hoe wil men de Vlaamse bedrijven begeleiden in de confrontatie met de wereld? Men pleit voor een meetbaar analyse-instrumentarium voor evaluatie en bijsturing maar hoe wil men dat realiseren?

Het lid concludeert dat de studie meer vragen oproept dan antwoorden geeft. Is de minister zinnens het rapport verder uit te diepen met het oog op concrete oplossingen of blijft het hierbij?

De heer *Soete* is het eens met die laatste opmerking. Het meeste wat uit de studie naar voren komt, was al bekend. Hij herinnert eraan dat aan de expertgroep een doorlichting werd gevraagd. Men wilde bewust niet in zes maanden beslissen wat moest afgeschaft en samengevoegd worden. Men heeft zich daarom beperkt tot indicaties en aanzetten. De rest – de herstructurering zelf – is een uitdaging voor het beleid.

De spreker wijst er wel op dat de boodschap niet misverstaan is door de actoren. Het is niet toevallig dat sinds september 2007 (het einde van de analyseperiode) al een tiental initiatieven zijn genomen in de richting van de aanbevelingen van het rapport. Bovendien is het zo dat het hier gaat om een unaniem rapport van mensen uit de meest verschillende hoeken. Als men een tekst wil afleveren waar iedereen achter staat, dan betaalt men daarvoor de prijs dat men hier en daar vaag blijft. Hij onderstreept wel dat de expertgroep volledig onafhankelijk van politieke druk heeft kunnen werken. Met meer tijd en een meer uitvoerige evaluatie van de agentschappen hadden de aanbevelingen concreter kunnen zijn.

De heer *Soete* vindt de omschrijving die de heer Van den Heuvel gaf van de complementariteit tussen fiscaliteit en subsidiëring, voorbeeldig. Men kan fiscaliteit wel degelijk oormerken in de richting van onderzoek en ontwikkeling, bijvoorbeeld zoals in Nederland gebeurt met de WBSO³ en waarvan het

– blijvende – nut econometrisch is aangetoond. Maar daarnaast zijn specifiek gerichte maatregelen nodig waar fiscaliteit geen oplossing biedt, zoals bij starters die nog geen winst maken.

Verruiming heeft inderdaad een budgettaire weerslag, want de relatief beperkte middelen worden verder gespreid. De spreker geeft een voorbeeld van de grijze marges waar het hier om gaat. Een groot Antwerps bedrijf krijgt geen IWT-subsidies voor zijn prototypes, hoewel het de kosten voor onderzoek en ontwikkeling niet kan verhalen op de marktwaarde. Andere voorbeelden zijn proeftuinen en softwaremodellen. Maar het is ontegensprekelijk zo dat verbreding en verlenging de spreiding van de middelen zal doen toenemen.

Als voorbeeld van een efficiënte samenvoeging noemt de spreker de toekenning van academische en valorisatiebeurzen, die thans gebeurt door FWO en IWT. Maar het is aan het beleid en niet aan een expertgroep om die knoop door te hakken, want dergelijke instituten hebben natuurlijk altijd argumenten waarom ze apart moeten blijven.

Wat de verhouding tussen verticaal en horizontaal beleid betreft, vindt de heer *Soete* persoonlijk het Nederlandse concept interessanter dan het Marshallplan, dat volgens hem op één aspect na – het deel binnen de ‘life sciences’ dat op vaccins is gericht – geen voorbeeld van ‘smart innovation’ is. Bij de noorderburen spreekt men van sleutelgebieden, waar de toekomstige welvaart van afhangt. De eerste keuze, na een lange en hevige, academische en politiek discussie, was evident: water. Water is een complex gebied, met daarin de gespecialiseerde maritieme scheepsbouw, de baggersector, de waterzuivering, klimaatverandering enzovoort, dat bovendien geïdentificeerd wordt met de Nederlandse cultuur. Maar water kan net zo goed een sleutelgebied voor Vlaanderen zijn, meent de spreker.

De afstemming tussen kennisinstellingen en bedrijfsleven vormt in elk land hét discussiepunt. Vlaanderen doet het op dat punt relatief goed, in weerwil van het gebrek aan vertrouwen aan beide kanten. Het komt erop aan die partijen opnieuw bij elkaar te brengen. Volgens de spreker is de kans op slagen veel groter dan bijvoorbeeld in Nederland.

Een idee als de innovatievouchers is interessant, maar de spreker pleit wel voor goede evaluatie. Hij herin-

³ Wet vermindering afdracht loonbelasting en premie voor de volksverzekeringen, S&O-afdrachtvermindering. Deze wet is gericht op fiscale stimulering van research en development, waarbij de loonkosten voor speur-en ontwikkelingswerk (S&O) gedeeltelijk worden gecompenseerd.

nert eraan dat ze van in het begin grensoverschrijdend waren omdat ze in Limburg zijn ontwikkeld. Het resultaat is een win-winsituatie.

Tot slot pleit de heer Soete ervoor om de discussie over de Barcelonanorm van 3 percent te verbreden door de 2 percentnorm binnen de Europese ruimte voor hoger onderwijs erbij te nemen, zodat men tot een kennisinvestering van 5 percent komt.

Met een vraaggestuurde aanpak bedoelt men in het rapport dat de vraag komt van het bedrijf en niet van de overheid of van een instrument. Het is niet de bedoeling dat een adviseur langs gaat bij alle bedrijven om te zeggen wat er allemaal voorhanden is.

De heer Soete is voorstander van de veralgemening van beheerscontracten en evaluatie. De expertgroep betwijfelt of al zijn aanbevelingen al onderdeel vormen van de huidige BBB-hervorming. Hij geeft als voorbeeld de ontwikkeling van een code voor vzw's.

Op Hercules gaat hij niet verder in. De interpretatie die eraan werd gegeven, was correct. Over de beperking van de overheadkosten geeft het rapport een genuanceerde maar unaniem gedragen visie. Hetzelfde geldt voor FIT en FDC. De expertgroep heeft zich onthouden van verdere concretisering van de integratie, herhaalt de spreker.

De knelpunten in verband met Europa zijn inmiddels grotendeels weggewerkt in samenwerking met het kabinet van de minister. Zij hadden te maken met de nieuwe Europese regels voor staatsteun. Hij belooft desgewenst de details daarover te bezorgen. Alles werd aan de Commissie gemeld, het is nu wachten op haar antwoord over de conformiteit.

De heer Soete heeft wel degelijk een visie op de Vlaamse innovatietoekomst, maar de invulling daarvan is niet zijn rol als voorzitter van de expertgroep. Hij kan dus niet antwoorden op de vraag van de heer Stassen of het een eco-visie moet zijn, noch of het een sectoraal of veeleer een zich terugtrekkend beleid moet zijn. Dat is aan de politiek.

De expertgroep heeft het punt van het Taaldecreet alleen aangehaald omdat dit een rol speelt in de internationalisering van innovatie. De taalregeling voor het hoger onderwijs is historisch te verstaan maar de defensieve regels passen moeilijk bij creativiteit en openheid. De expertgroep pleit voor zelfvertrouwen.

Voor individuele doorlichtingen van de instrumenten en de aanwijzing van concrete overlappings was er, zoals eerder uitgelegd, te weinig tijd.

Wat de benchmark betreft, attendeert de spreker op de verwachte verschijning van het Innovation Scoreboard 2007, waarin men de plaats van België zal kunnen nakijken per onderdeel, met inbegrip van de verschillen in kostprijs voor de omzetting van kennis in ondernemerschap. Er wordt wel geen onderscheid gemaakt binnen België, maar dat kan het steunpunt O&O eventueel doen.

Het klopt dat al veel onderzoek werd gedaan over e-governance. De spreker benadrukt dat de websites van de verschillende agentschappen niet onhelder zijn, integendeel. Het probleem zit hem veeleer in de 'back office'. Daar is administratieve vereenvoudiging wenselijk.

Minister *Patricia Ceysens* is blij met de waardering voor het rapport. Het was inderdaad moedig van haar voorgangster om het te bestellen. Ze benadrukt dat het om een doorlichting gaat en dat het aan de politiek – en niet aan de onderzoekers – is om te beslissen wat men ermee gaat doen. Zij wijst erop dat het ook is overgemaakt aan alle instanties die in het rapport worden genoemd en dat zij werden uitgenodigd om te reageren.

Op het departement Economie, Wetenschap en Innovatie (EWI) werd ook al een beleidsraad gehouden waarop het eerder getoonde schema werd voorgelegd en waarbij aan het departement werd gevraagd het schema na te kijken en verder te verrijken met de informatie over de evaluaties. De volgende vergadering is in februari 2008. De minister belooft het verrijkte schema met de commissie te bespreken. Zij is zich ervan bewust dat het politieke moed zal vergen – zeker in een kleine regio waarin iedereen wel iemand kent – om consequenties te verbinden aan de evaluaties, eventueel met een 'sunset clause'⁴.

Verder buigen de raad van bestuur van het IWT en de VRWB zich over het rapport. De minister verwacht daarom nog 'second opinions'. Het is daarom te vroeg om reeds alle details over de opvolging te geven. De minister benadrukt wel dat het rapport niet in de lade zal belanden.

⁴ Een bepaling in een wet of decreet, waarin de einddatum van de regeling is opgenomen.

De minister herbevestigt dat zij geen enkele intentie heeft om iets nieuws te creëren. Het debat over fiscaliteit en subsidie vindt zij heel belangrijk. De minister vreest dat Wallonië minder gelooft in fiscaliteit dan de heer Soete suggereerde. De Waalse minister-president Demotte liet haar in een antwoord zijn absolute geloof in subsidies weten. Er is dus wel degelijk een verschil in overtuiging over de overheid die flankiert dan wel direct intervenueert. Minister Ceysens is niet tegen subsidies voor starters maar subsidies mogen niet de vaste regel zijn.

De vraag naar wat Vlaanderen kan doen voor de kmo's is heel terecht. Zij zijn het slachtoffer van de beperkte fiscale mogelijkheden, want subsidies komen altijd ten goede aan wie tijd en personeel kan vrijmaken om daarmee bezig te zijn. Een ingewikkeld beleid riskeert een parasitaire economie te creëren, waarschuwt de minister.

Minister Ceysens is een absolute voorstander van outputindicatoren voor innovatie. Zij gaf ook een opdracht in die zin aan het steunpunt. Zij geeft economische groei en werkgelegenheid als voorbeelden.

Wat de langetermijnvisie betreft, attendeert de minister op de oefening van de VRWB, die zes clusters aan geeft en niet zozeer sectoren. De minister wil daarop verder werken. In de wereldeconomie moeten regio's zich een profiel aanmeten, zeggen waar ze goed in zijn. De Nederlandse zoektocht naar pieken in de delta is een goed voorbeeld. Binnen de genoemde clusters komt twee keer gezondheidszorg terug. De hele wereld weet ook dat Vlaanderen daar goed in is en bovendien zijn op dat vlak de grote marktposities nog niet ingenomen. Dat kan leiden tot een soort 'Medical Valley', hoopt de minister, bijvoorbeeld rond Gasthuisberg in Leuven.

Het klopt dat de e-tools nog onvoldoende ontwikkeld zijn in de 'back office', maar de minister wijst erop dat zij niet performant kunnen zijn zonder rechtszeker instrumentarium. Het volstaat niet dat de kmo's correct worden geleid. Een callsysteem bijvoorbeeld garandeert geen succes, zelfs al kan men via een e-tool exact vernemen of men al dan niet aan de voorwaarden beantwoordt. In dit verband wijst de minister erop dat binnen het departement EWI e-government al sterk is doorgevoerd. Maar de bevoegdheid over fiscaliteit, met gelijke tarieven voor iedereen, zou de rechtszekerheid enorm vergroten.

Minister Ceysens beklemtoont dat men dit verhaal niet los mag zien van het beleid inzake ondernemen

en internationalisering. Zij attendeert de commissie op de rapporten over het belang van de deze domeinen voor Vlaanderen, respectievelijk van de hand van de professoren Lambrecht en Sleuwaegen. De minister zal erop toezien dat alvast de actieprogramma's Ondernemen en Wetenschapsbeleid worden afgestemd. Innoveren is ondernemen, besluit zij.

De heer *John Vrancken* wijst op een artikel in Trends waarin wordt gepleit voor een sanering van het innovatiebeleid. Er wordt gepleit voor een bundeling van de maatregelen, want de bedrijfswereld vindt er zijn weg niet meer in terug. Gaat de minister dat ook doen? Hoe wordt een en ander gecontroleerd? Of is er op dit ogenblik geen controle op de projecten?

De heer *Jan Laurys* wil geen afbreuk doen aan de lof op het onderzoek, maar hij wijst toch op het klimaat van politieke polarisering waarin de conclusies tot stand kwamen. Het lid heeft de indruk dat dit interfereerde met de aanbevelingen op het vlak van de internationalisering, waarin Vlaanderen als gesloten en in zichzelf gekeerd wordt beschreven op grond van "gesprekken met externe partijen". Hij roept de vraag op of het wel mogelijk is dat men met innovatie bezig is en tegelijk eng denkend. Wat bedoelt men precies met een gesloten karakter?

De heer *Piet De Bruyn* wil stilstaan bij aanbeveling 12, die in tegenstelling tot de andere, veeleer polemiserend dan terughoudend is. Het voorstel om de taalregeling in het hoger onderwijs zonder meer af te schaffen is niet bepaald genuanceerd en roept vragen op. Gaat het om een politieke stellingneming? Waaruit blijkt dat Vlaanderen daarmee aantrekkelijker zou worden voor buitenlandse studenten?

Geeft de expertgroep zich verder rekenschap van het sociale aspect van die taalregeling? Men gaat al te snel voorbij aan de keuze om in te zetten op het Nederlands als taal voor kennisverwerving en -verstrekking, van jongs af aan tot in het hoger onderwijs. Dat die weloverwogen beperking zou wegvallen, kan interessant zijn voor een kleine groep studenten die het nu al gemakkelijker heeft op de markt. Maar men bouwt wel meteen een bijkomende drempel in voor een bredere groep. Er zijn voldoende studies die dat aantonen.

Volgens de heer *Dirk De Cock* heeft de aanbeveling over het taalgebruik in het hoger onderwijs niet zozeer te maken met emotie als wel met het welbevinden van wie in Vlaanderen woont en studeert. Waarschuwen voor een duale maatschappij is niet

conservatief. Vlamingen hebben een goede reputatie als meertaligen. Dat moet zo blijven, maar waarom moet dat vernauwd worden tot het Engels? Innovatie betekent vernieuwing, niet verengelsing. Het lid pleit tegen het Nederlandse voorbeeld op dit vlak, want het betekent een onvermijdelijke inlevering op het vlak van taal en cultuur.

Frankrijk, Duitsland, Oostenrijk, Italië en Spanje pakken het anders aan. De heer De Cock geeft het voorbeeld van Chinese studenten die hoger onderwijs volgen in Duitsland nadat ze in het Goethe-instituut vier jaar intensief Duits hebben geleerd. Later worden dat de beste ambassadeurs voor de Duitse bedrijven in China. Vlaanderen heeft uiteraard niet de slagkracht om hetzelfde te doen, maar er is wel de Taalunie.

Het lid vindt het geen gebrek aan kwaliteit dat aan een universiteit weinig in een vreemde taal als het Engels en veel in het Nederlands wordt gedoceerd, integendeel. Men moet trouwens ook het Engels zelf beschermen tegen dit radbraken. Het is niet toevallig dat de enorme groei van het hoger onderwijs van de laatste veertig jaar samenvalt met de vernederlandsing van de universitaire ruimte. Dat heeft immers een democratiseringsproces op gang gebracht. Het lid pleit daarom voor alertheid als men wil morrelen aan het taalartikel van het decreet. Dat betekent anderszins niet dat men het debat uit de weg moet gaan.

Mevrouw *Annick De Ridder* wil de collega's waarschuwen voor een te rigide en naïeve houding. Misschien is een versoepeling aangewezen, waarbij modules gemakkelijker in het Engels kunnen worden aangeboden zonder dat men afstapt van het Taaldecree.

De heer *Frank Creyelman* is bang dat de minister misbruik gaat maken van de centrale positie van de bewuste aanbeveling, omdat dit aansluit bij haar partijstandpunt. De fractie van de spreker pleit voor het behoud van de huidige regeling, en dat niet om emotionele maar wel om rationele motieven. De regel is nog maar in voege sinds 2003 en is toen verdedigd door alle partijen van de huidige meerderheid. Zich bewust zijn van de mogelijkheden van de eigen taal is iets anders dan verkramptheid. Wat Vlaanderen nodig heeft, is niet meer Engels maar meer wetenschappelijke excellentie.

De heer *Bart Van Malderen* concludeert dat de minister aan de slag moet. Zij moet werk maken van een

langetermijnstrategie, daar is iedereen het over eens. Hij roept op om van elke tak van het instrumentarium een evaluatie te maken en die ook te concretiseren. Verder pleit hij voor afstemming met het middenveld en voor een vraaggestuurde aanpak. Het lid wil met de minister afspraken maken over de voortgangsrapportage aan het parlement.

Het lid wijst erop dat internationalisering in twee richtingen werkt. Hij onderschrijft in grote mate wat de heer De Cock zei over het taalgebruik, maar hij waarschuwt tegelijk voor de omkering van middel en doel. Een van de ijkpunten is de vrijwaring van gelijke kansen. Het spreken van een tweede taal is niet voor iedereen even evident. Voor sommigen is ook het Nederlands trouwens al een tweede taal. Daarnaast moet ook de kwaliteit van de taalbeheersing worden bewaakt en is het van belang om het Nederlands levend te houden, ook op academisch vlak. Maar dat alles neemt niet weg dat men moet durven onderzoeken of er vandaag barrières zijn die onze openheid belemmeren.

De heer *Bart Van Malderen* is het oneens met de minister over de consensus die zou bestaan over de verhouding tussen fiscaliteit en flankerend beleid. Het voorliggende rapport is genuanceerder. Het is immers zo dat de gewenste innovatie- en kwaliteit-gedreven economie nog niet bestaat, waardoor een meer selectieve aanpak zal nodig zijn voor de kiemen van een dergelijke economie. Het lid sluit zich aan bij de observatie dat dergelijke nieuwe bedrijven in hun aanvangsfase niet winstgevend zijn en dus ook geen baat hebben bij een verlaging van de vennootschapsbelasting. Hij wijst op de 235.000 banen die in Duitsland werden gecreëerd in de sector van de hernieuwbare energie, waarvan men vermoedt dat die tegen 2020 met 400.000 werknemers groter zal zijn dan de automobieliindustrie.

De heer *Van Malderen* verwacht niet dat een lineaire verlaging van de vennootschapsbelasting, gesteld dat die geregionaliseerd zou worden in het Octopus-overleg, een oplossing biedt op lange termijn, nog afgezien van de vraag hoe men dat praktisch zou organiseren. Een dergelijke verlaging dreigt immers een soort mondiale race naar de bodem op gang te brengen. Volgens het lid moet er eerder nagedacht worden over een Europese harmonisering en over meer transparantie op het gebied van aftrekposten.

De transitie waarin de economie zich bevindt, noopt tot keuzes, ook in de besteding van de overheidsmid-

delen. Een lineaire verlaging is een te brede focus, die zijn doel voorbij dreigt te schieten. Valorisatie zal centraal moeten staan, ook maatschappelijk. Dat vereist klare doelstellingen, verbintenissen met onderzoeksinstellingen en bedrijven, en de moed om te evalueren.

Al die processen zullen geld kosten, ook het rapport wijst daarop. Maar met het huidige groeiritme zal Vlaanderen niet eens de 3 percentnorm halen tegen 2010. Dat is een verantwoordelijkheid – voor een deel – van de overheid en – in ruime mate – van het bedrijfsleven. Het lid breekt een lans voor innovatie in de middelgrote bedrijven. Zij verdienen naast de kmo's aandacht van het beleid. Nu zijn vooral de grote bedrijven aan zet, waarvan de beslissingscentra zich vaak niet meer in Vlaanderen bevinden.

Het gebrek aan absorptiecapaciteit ligt volgens de heer Van Malderen aan te weinig investeringen in het verleden. De enige oplossing is de vlucht voorwaarts, geleidelijke maar volgehouden inspanningen.

De heer *Koen Van den Heuvel* heeft gelezen dat de minister in Trends verklaart dat ze er vaart achter gaat zetten, gezien het feit dat er verkiezingen zijn in 2009. Het parlement vernam vandaag reeds haar algemene intenties, maar kunnen haar beleidslijnen en timing niet concreter? Wat komt er binnenkort op ons af, vraagt het lid.

De heer *Soete* benadrukt dat aanbeveling over de taalregeling door de hele expertgroep werd aangenomen. Het is zeker geen politieke visie. Uit gesprekken met Europa en met het bedrijfsleven kwam de behoefte naar voren om het concept van een gesloten innovatiebeleid open te trekken en conformer te maken met de hedendaagse open innovatie. Het aantrekken van kennis naar Vlaanderen van buitenaf vormt daartoe een van de middelen.

Het viel hem op dat niemand bij IWT of VRWB vragen had bij die aanbeveling. Zij discussieerden wel lang over aanbeveling met betrekking tot het intellectueel eigendomsrecht (aanbeveling 13), gezien de uiteenlopende visies daarover binnen en tussen universiteiten en bedrijfsleven. Maar de kenniswereld is het blijkbaar unaniem erover eens dat de restricties in het Taaldecreet – de spreker benadrukt dat het er niet om gaat Engels te verplichten – niet in de visie van een open en dynamisch innovatiestelsel passen. De heer Soete relateert het probleem echter ook, want het gaat uiteindelijk alleen over een aantal onder-

zoeksgelerateerde masters. Net daarom vindt hij het jammer dat daarop zo wordt gefocust.

Wat de middelgrote bedrijven in Vlaanderen betreft, mag men, gezien de internationale druk, niet verwachten dat daarvan de toekomstige werkgelegenheid komt. Ofwel komen er spin-offs uit voort die voor een nieuwe dynamiek zorgen, ofwel komt de dynamiek van de kmo's. Daarvoor moet het beleid wel het kader scheppen.

Minister *Patricia Ceysens* wijst er de heer Vrancken op dat het rapport respectvoller spreekt over de complexiteit van het Vlaamse innovatiebeleid dan het artikel in Trends. Het blad kijkt alleen naar de resultante, niet naar de manier waarop een en ander tot stand is gekomen. Zij herhaalt dat ze niets nieuws zal creëren, al is het status quo op zich al een nieuwigheid. De volgende stap is saneren en vereenvoudigen. Zij herhaalt ook dat ze voor de concretisering daarvan wacht op de input van onder meer de beleidsraad. Het einde van de legislatuur is nabij, dus zal het snel moeten gaan, maar hoe dan ook beperkt zijn.

De controles gebeuren wel degelijk, door onder meer de Inspectie van Financiën en het Rekenhof. Wat de evaluatie betreft, en het gevolg dat daaraan gegeven wordt, wijst de minister erop dat Vlaanderen geen traditie heeft om consequent iets te doen met een doorlichting. Dat is de grootste uitdaging waar het rapport het beleid voor stelt. In de politiek wordt er vrij gemakkelijk een ambitieuze toon aangeslagen, maar wanneer de eerste consequenties van een beleid zichtbaar worden, wordt er vaak teruggekrabbeld.

De verslaggever,

Koen
VAN DEN HEUVEL

De voorzitters,

Eric VAN ROMPUY
Monica
VAN KERREBROECK

BIJLAGE:

Overzicht van de aanbevelingen van de expertgroep

Overzicht van de aanbevelingen van de expertgroep

Aanbeveling 1

Daar waar het Vlaamse wetenschaps-, technologie- en innovatiebeleid kan bogen op een lange traditie gekenmerkt door een zekere continuïteit over regeringsperiodes heen, is nu het moment aangebroken om een heldere, overkoepelende, lange termijn innovatiestrategie voor Vlaanderen te formuleren waarin zowel bestaande als eventueel nieuwe initiatieven kunnen ingebed worden.

Aanbeveling 2

Het Vlaamse innovatie-instrumentarium wordt als volledig beschouwd; er is geen behoefte aan nieuwe, bijkomende instrumenten. Er is eerder noodzaak tot een heldere segmentering van het instrumentarium, vertrekkend van de doelgroep en de missie van elk agentschap, geplaatst tegen de achtergrond van de lange-termijnbeleidsvisie en innovatiestrategie in lijn met aanbeveling 1.

Aanbeveling 3

Er is een grondige evaluatie nodig van de agentschappen (gericht op hun missie, doelstellingen, strategie en additionaliteit) en van de ingezette instrumenten. Op basis van deze evaluatie moeten beleidsinitiatieven genomen in het verleden kunnen worden bijgestuurd (verhogen/verlagen van de budgetten, of afschaffen indien onvoldoende performant). Dergelijke uit te voeren evaluatie moet onderdeel worden van de beheersovereenkomsten.

Aanbeveling 4

Verzelfstandigde agentschappen moeten gecontroleerd worden door het departement EWI waarvan de taak controle van beleid en uitvoering is. Bij legislatuur-overschrijdende beheersovereenkomsten en extern verzelfstandigde agentschappen ligt de controletaak bij de raad van bestuur en kan aansturing gegeven worden door de beleidsraad.

Aanbeveling 5

Het is aan te bevelen dat elke beheersovereenkomst steunt op een initieel strategisch/business plan, dat daarna regelmatig (per jaar/per semester) wordt geactualiseerd. Het business plan gaat uit van de missie, de gebruiker en de middelen ter beschikking, en eindigt met een concreet actie- of stappenplan dat steeds verder geactualiseerd wordt.

Aanbeveling 6

Voor de verschillende vzw's in het Vlaamse innovatie instrumentarium een code van goed gedrag van bestuur op te stellen; tegelijkertijd regelmatige risicoanalyses uit te voeren, al dan niet in het kader van het strategisch plan; en publiek-private samenwerkingsstructuren transparant uit te leggen en de consequenties er van op lange termijn duidelijk onder ogen te zien.

Aanbeveling 7

Voor de verruiming, verbreding en verlenging van het innovatietraject zijn sluitende definities noodzakelijk. Op dit moment zijn deze termen voor meerdere interpretaties vatbaar, en kan het instrumentarium terzake als dusdanig ook niet geïmplementeerd en geëvalueerd worden.

Aanbeveling 8

Zoals aangegeven in de analyse blijven nog veel vragen in verband met het operationeel kader waarbinnen de verruiming van het innovatietraject geïmplementeerd wordt. In het bijzonder de criteria die gebruikt worden om projecten te evalueren, moeten worden vastgelegd. Bovendien moeten de procedure en de informatie-nood tot een minimum beperkt worden om de administratieve last op bedrijven te minimaliseren.

Aanbeveling 9

Een communicatiestrategie moet uitgewerkt worden naar bedrijven die in aanmerking komen om te genieten van de verruiming van het steunbaar innovatietraject.

Aanbeveling 10

Het Vlaamse instrumentarium moet het Europese instrumentarium aanvullen en versterken. Om op een optimale manier door te wegen, is er op Europees niveau nood aan verder doorgedreven coordinatie en samenwerking. Mechanismes om de doorstroming van informatie te bevorderen en bedrijven te helpen om zich in Europese programma's in te schakelen moeten wellicht thematisch worden georganiseerd in lijn met de doelstellingen en programma's van de Europese instellingen.

Aanbeveling 11

Een deel van de beschikbare middelen kan worden aangewend om aantrekkelijke doctorale beurzen aan te bieden aan topklasse buitenlanders (m.a.w. diegenen die normaal aan de top Amerikaanse of Britse instellingen willen gaan studeren) op een concurrentiële basis en voor een zeer beperkt aantal instellingen en studiedomeinen. Een actieve promotie van zo'n programma bij een selecte groep van 'top undergraduate' universitaire instellingen moet dit begeleiden.

Aanbeveling 12

Het taaldecreet met onmiddellijke ingang af te schaffen voor het hoger onderwijs: deze verplichting beknelt, beperkt nodeloos de internationale aantrekkingskracht van Vlaanderen voor buitenlands talent en is juist voor onderzoek en innovatie dodelijk.

Aanbeveling 13

De decretale regeling voor universitair onderzoek stelt dat de eigendom van vindingen van universitaire vorsers bij de universiteit ligt. Het verdient aanbeveling dat dit decretale kader inzake valorisatie van het onderzoek, inclusief de bijhorende regelgeving betreffende vermogensrechten, steeds gerespecteerd wordt wanneer nieuwe financieringsinitiatieven worden ontwikkeld.

Aanbeveling 14

De globale doelstellingen van het kmo-beleid dienen specifiek geformuleerd te worden. Het huidige volledige, maar weinig transparante, innovatie-instrumentarium ecosysteem heeft nood aan een overkoepelende visie, die een specifieke vertaling van de 3%-Lissabonnorm inhoudt ten einde telkens opnieuw innoverende kmo's te bouwen die een wereldpotentieel hebben en hun beslissingscentrum voldoende lang in Vlaanderen behouden om de vruchten te plukken.

Aanbeveling 15

Het management van de verscheidene innovatie-instrumenten dient, binnen het kader van vereenvoudiging, segmentering en vraaggedrevenheid, verruiming en internationale aanpak, klare strategische doelstellingen en implementatieplannen te formuleren, coherent met de noodzakelijke formulering van de globale doelstellingen van het kmo-beleid.

Aanbeveling 16

De kleine en middelgrote ondernemingen moeten dicht bij de kenniscentra gebracht worden. In het kader van sterk verschillende bedrijfsnoden is ook hier een meer gesegmenteerde visie noodzakelijk. Dit kan ondermeer door een transparante en overzichtelijke structuur van het instrumentarium en een duidelijke communicatie naar de verschillende actoren.

Aanbeveling 17

Een vermindering van de administratieve last bij de opstartende kmo kan een opportuniteit betekenen voor het aansporen tot innovatie. Aldus geven we hier de visie van een E-tool voor de kmo dat een transparant antwoord geeft op de vragen van de kmo-ondernemer, hem begeleidt doorheen de administratieve procedures via concrete en eenvoudige templates en procedurestappen, in functie van van de verschillende types van innovatie-instrumenten, in functie van de verschillende kmo-segmenten, en rekening houdend met de noodzaak voor verruiming van het innovatietraject met inbegrip van internationalisering.

Aanbeveling 18

Het veel sterker stimuleren van het ondernemerschap dringt zich op; de ondernemer is immers de hoofdfactor in de implementatie van de innovatie. “There is no innovation without... the entrepreneur.” Een beleid dat erop gericht is het ondernemerschap te stimuleren is bovendien niet alleen binnen de Vlaamse maar ook binnen de Europese context noodzakelijk.

Aanbeveling 19

Fiscale maatregelen versus subsidies. Innovatie instrumenten in de vorm van subsidies hebben meer hun stimulans effect tijdens de opstartfase van innoverende kmo's waar in een kleine thuismarkt als Vlaanderen er in het begin doorgaans verliezen worden geleden en er meestal een urgente cash nood is. Fiscale stimuli naast subsidies zijn meer aanbevelenswaardig voor groeiende kmo's.